

درآمدی بر

اصلاح الگوی مصرف

در زندگی یک مسلمان

www.ketab.ir

سید عبدالرسول علم الهدی

علم الهدی، سید عبدالرسول
درآمدی بر اصلاح الگوی مصرف در زندگی یک مسلمان/سید عبدالرسول علم الهدی
تهران: موسسه خبرگزاری فارس، معاونت آموزش و پژوهش.
۱۱۶ ص.

ISBN 978-600-90808-0-9 : ۱۸۰۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیا.

اسلام- صرفه جویی- اسراف.

علم الهدی، سید احمد، ۱۳۲۳- مقدمه نویس

۲۹۷/۶۳۲

BP ۲۵۰/۳۵/۶۷۵۵۴ ۱۳۸۸

۱۷۷۹۹۳۰

کتابخانه ملی ایران

معاونت آموزش و پژوهش

درآمدی بر اصلاح الگوی مصرف در زندگی یک مسلمان

سید عبدالرسول علم الهدی

طرح جلد: سیامک خازنی

چاپ اول: ۱۳۸۸ شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه قیمت: ۱۸۰۰۰ ریال

لینوگرافی، چاپ و صحافی

انتشارات موسسه خبرگزاری فارس

ISBN: 978-600-90808-0-9

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۸۰۸-۰۰۹

www.farsnews.com

E-mail: info@farsnews.com

تهران: خیابان انقلاب اسلامی، کوچه شاهرود، شماره ۳

تلفن: ۶۴-۸۸۹۱۱۶۶۰۰ دورنویس: ۸۸۹۰۷۲۳

فهرست مطالب

درآمدی بر اصلاح الگوی مصرف ۹

پیشگفتار ۱۳

فصل اول: هستی‌شناسی در زندگی

دنیا چیست؟ ۱۹

دنیا، آخرت و نسبت این دو با یکدیگر ۲۳

تفاوت دنیا و آخرت ۲۶

دنیا طلبی و آخرت طلبی، تضاد یا توافق؟ ۲۸

مسلمانان و سرمایه‌داری ۳۵

راه نجات از فریفته شدن به دنیا ۴۰

فصل دوم: دینداری در زندگی مادی

تفریح و سرگرمی ۴۳

هدف در بهره‌برداری از امکانات مادی ۵۰

زهد و زندگی زاهدانه ۵۶

عقل معاش ۶۳

قناعت نشانه عقل ۶۷

عدالت و سود در معاملات ۷۱

فصل سوم: معیارهای مصرف کالا

مصرف براساس نیاز ۷۵

عدم تجمل‌گرایی و اشرافیگری ۸۰

فرهنگ مصرف کالا ۸۷

آثار ناشی از تجمل‌گرایی ۹۱

اسراف و مصرف نامتعادل ۹۲

تعریف اسراف و تبذیر ۹۲

چه کسی اسراف است؟ ۹۴

عوامل اسراف ۹۷

فرهنگ اسراف و زیان جامعه ۹۷

پیامدهای اسراف و تبذیر ۱۰۳

نتیجه بحث ۱۱۲

منابع ۱۱۵

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ...»

«ای کسانی که (بر زبان و فاس) ایمان آورده اید (و قناده دل هم) ایمان یارید به خدا و رسول...»

سوره نمل آیه ۳۳

بسیاری از ما به رغم مسلمان بودن، در زندگی خود با آموزه‌های اسلامی فاصله زیادی داریم. رهبر معظم انقلاب حفظه الله تعالی که مسئولیت هدایت مسلمانان به سمت ایجاد جامعه نمونه اسلامی را برعهده دارند به مناسبت‌های مختلف بر یکی از موضوعات مهمی که مورد غفلت بیشتری واقع شده است تأکید ورزیده، مؤمنین را به توجه مضاعف و رعایت موازین دینی فرامی‌خوانند و بالطبع هریک از مردم و مسئولین به نسبت توانایی خود وظایفی در آن مورد خواهند داشت.

مؤسسه فرهنگی خبرگزاری فارس که امر به معروف و نهی از منکر را براساس تعالیم دینی از رسالت‌های مهم خود می‌داند، در تلاش است تا ضمن اطلاع‌رسانی شفاف در رابطه با آموزه‌های اسلامی - به ویژه در خصوص توصیه‌ها و فرامین مقام معظم رهبری - حتی‌المقدور موضوعات روز را با کنکاش بیشتری بررسی کند و حاصل آن را در اختیار مخاطبان محترم خود قرار دهد.

در کتاب پیش‌رو که در سال حرکت به سمت «اصلاح الگوی مصرف» منتشر می‌شود، نظر به اینکه هرگونه اصلاحی ابتدا باید از زندگی افراد آغاز شود به تفصیل در رابطه با این موضوع سخن به میان می‌آید.

معاونت پژوهش و آموزش خبرگزاری فارس ضمن تشکر از مؤلف محترم و سایر عزیزانی که در انتشار این کتاب همکاری نموده‌اند، به ویژه حضرت آیت‌الله سید احمد علم‌الهدی که با مقدمه خود بر غنای کتاب افزودند، امیدوار است این اثر درعمل مورد استفاده هموطنان عزیزمان، به ویژه مسئولان محترم قرارگیرد و خوانندگان گرامی ما را از نقطه نظرات خود بهره‌مند نمایند.

معاونت پژوهش و آموزش خبرگزاری فارس

تیرماه ۱۳۸۸

درآمدی بر اصلاح الگوی مصرف

این کتاب، زمانی در برابر دید شما خواننده گرامی قرار گرفته است و آن را مطالعه می‌کنید که با نامگذاری سال جاری توسط مقام معظم رهبری به نام «سال اصلاح الگوی مصرف»، می‌تواند نمادی از زندگی خانوادگی و اجتماعی شما در این راستا ارائه دهد. ابتدا لازم است به فلسفه نام‌گذاری هر ساله توسط مقام معظم رهبری توجه کنیم. این نام‌گذاری نمایانگر دو حقیقت است:

(۱) نام‌گذاری، نوعی هدف‌گذاری است که شناسه راهبردی نظام را در آن سال مشخص می‌کند و باید دستگاه‌های کشور اعم از مدیریت اجرایی و دولت، دستگاه قانون‌گذاری و مجلس و همچنین قوه قضائیه با تدارک طرح‌ها، لوایح، آئین‌نامه‌ها و مقررات اداری در مسیر تدارک آن هدف حرکت کنند. از سوی دیگر، رسانه‌ها و دستگاه‌های تبلیغاتی نیز وظیفه دارند با تشریح، تبیین و تصویر راهکارهای مناسب و ارائه الگوهای جامعی از آن هدف، مردم را آگاه نمایند.

(۲) پیام نوروزی مقام معظم رهبری که هم‌زمان با حلول سال جدید خطاب به مسئولان کشور و مردم ایراد می‌شود و برای آن سال نام خاصی را تعیین می‌کنند، آینه تمام‌نمایی از مطالبات یک فقیه جامع‌الشرایط در مسند رهبری ملت و نظام در روند اداره یک حکومت اسلامی است. اما متأسفانه آنچه در جامعه مشاهده می‌کنیم، این است که هر ساله به این نام‌گذاری و پیام نوروزی معظم‌له در حد شعار و برجسته‌نویسی در بیلبوردها و تابلو کردن بر سر چهار راه‌ها اکتفا می‌شود و به رغم اینکه این نام‌گذاری یک

راهبرد است، مردم، دولت، مجلس و قوه قضائیه کارهای روزمره خود را بدون توجه به این راهبرد ادامه می‌دهند.

مقام معظم رهبری امسال را سال «اصلاح الگوی مصرف» نامیدند و به‌عنوان یکی از راهکارهای آن در خصوص صرفه‌جویی و اجتناب از اسراف، رهنمودهایی ایراد فرمودند. باید به این نکته توجه داشت که این تعبیر، یک تعبیر علمی قوی و حساب‌شده، هم برای مردم و هم برای کارگزاران نظام، در راهبرد زندگی است.

اصلاح الگوی مصرف به این معنی است که الگوی موجود در جامعه برای مصرف، مطلوب نیست و باید اصلاح شود. در جامعه امروز، فرهنگ مصرف هم در زندگی خانواده‌ها و هم در نظام اداری بر اصل رقابت در توسعه استوار است. مردم در تمام شئون زندگی اعم از تفریحات، تهیه وسایل و تجهیزات مدرن، برپایی مراسم و تشریفات و اجرای برنامه‌های مرسوم در خانواده و فامیل، در یک رقابت توسعه‌ای قرار گرفته‌اند و دستگاه‌ها نیز در حال ترویج این رقابتند.

اگر به میزان سفرهای امسال در مقایسه با بیست سال گذشته توجه کنید، خواهید دید که مسافرت‌های کنار دریا، بیلاق‌گردی‌ها و تفریحات تابستانی خانواده‌ها، برنامه‌های پُرخرج تفریح‌های روزهای آخر هفته و حتی مسافرت‌های زیارتی برای یک قشر و سفرهای اردویی تفریحی خارج از کشور برای قشر دیگر، موجب گردیده است که الگوی زندگی مردم از تعادل تولید و مصرف یا تعادل دخل و خرج (درآمد و هزینه) خارج شود.

راهبردی که مقام معظم رهبری در آغاز دهه چهارم انقلاب مشخص فرمودند، اقدام در جهت اصلاح این الگوی مصرف است و علت آن این است که رشد جامعه در عرصه زندگی، در گرو استقلال اقتصادی است و این نیاز فوری مستلزم برنامه‌ریزی برای ایجاد سه تحول می‌باشد:

۱) تحول در فرهنگ زندگی خانواده و تشکیل خانواده؛

۲) تحول در کیفیت انتخاب شغل و کارایی؛

۳) تحول و دگرگون‌سازی رقابت توسعه به رقابت صرفه.

قسم اول تحول، فرهنگ است. در گذشته فرهنگ زندگی خانوادگی مردم با امروز متفاوت بود. در آن فرهنگ وقتی پسر خانواده رشد می‌کرد و به بلوغ جنسی می‌رسید و نیازهای خاص آن دوران را احساس می‌کرد، پدر و مادر او دغدغه تأمین نیاز جدید فرزندشان را می‌یافتند. آنها می‌دانستند که از این پس فرزندشان تنها نیازهای گذشته را ندارد و درصدد تأمین نیاز جدید او برمی‌آمدند. آنها در منزل خود، اتاق کوچکی در نظر می‌گرفتند و با انتخاب همسر برای پسر جوان، این زوج جوان زندگی مشترک را در همان خانه آغاز می‌کردند و خانواده قبلی (پدر شوهر و مادر شوهر) تمام هزینه اسکان خانواده جدید را به عهده می‌گرفت و تا زمانی که این زوج جوان قدرت تأمین همه ابعاد زندگی خود را به صورت آسان پیدا کنند بدون دغدغه مسکن و اجاره‌بهای آن و اداره سنگین زندگی در کنار هم زندگی می‌کردند. البته زندگی مشترک یک زوج جوان در آن خانواده پرجمعیت، مشکلات خاص خود را داشت، اما آن مشکلات، به مراتب کمتر از مشکلات یک زندگی پرهزینه مستقل بود و سطح مصرف نیز در آن زندگی، با سطح مصرف در زندگی‌های امروزی قابل مقایسه نیست. یکی از راه‌های اقدام برای اصلاح الگوی مصرف، برگشتن به آن فرهنگ گذشته است، به‌خصوص که با پیشرفت و رشد سطح فکری پدران و مادران امروزی نسبت به گذشته، بسیاری از مشکلات قبلی نیز پیش نخواهد آمد.

قسم دوم تحولات، تحول در انتخاب شغل است. امروز جوانان ما برای انتخاب شغل، به دنبال مشاغل مصرفی هستند نه مشاغل مولد. در نظام زندگی امروز جامعه ما، جوان تا قبل از کار کردن هنوز یک عنصر مصرفی در خانواده است که بر هزینه زندگی خانوادگی پدر و مادر تحمیل شده است. در حقیقت، پدر در بسیاری از خانواده‌ها بعد از سی سال کار

و فعالیت و بازنشسته شدن، باید به فکر کار دوم و سوم باشد و گاه دو برابر ساعاتی که هنگام جوانی و توانایی کار می‌کرد، فعالیت نماید. در بعضی از خانواده‌ها پدر از صبح تا پاسی از شب، مسافر کشی می‌کند تا بتواند هزینه زندگی چند جوان نیرومند خانواده را به همراه خرج طاقت‌فرسای تحصیلات دانشگاهی آنها تأمین نماید؛ زیرا آنها می‌خواهند درس بخوانند و مدرکی بگیرند (نه اینکه عالم شوند) تا به وسیله آن بتوانند در اداره‌ای مشغول به کار گردند. آیا به نظر شما آنها در این حالت می‌توانند مستقل شوند؟!

اما اگر یک جوان از ابتدای جوانی به دنبال کار و درآمد برود؛ کار و فعالیتی که میلیون‌ها انسان در خارج از مرزهای این کشور انجام می‌دهند که یا تولیدی است و یا خدماتی، در این صورت نه تنها زندگی خود را تأمین می‌کند، بلکه سرمایه‌ای مناسب برای آینده خود پس‌انداز می‌نماید تحول در انتخاب کار و شغل، بخش عظیمی از نیروهای مصرفی را در جامعه به نیروی مولد تبدیل می‌کند و این یک حرکت جدی در جهت اصلاح الگوی مصرف است.

قسم سوم تحول، دگرگونی رقابت توسعه در هزینه به رقابت صرفه است که بارزترین حرکت در جهت اصلاح الگوی مصرف می‌باشد. نوختاری که پیش‌رو دارید، راهکاری اجرایی در این جهت می‌باشد و اهتمام ارزشمند نور چشم عزیزم آقای سید عبدالرسول علم‌الهدی، موجب سرافرازی و افتخار شده است که با گذشت کمتر از یک ماه از رهنمود حکیمانه مقام معظم رهبری در نام‌گذاری سال اصلاح الگوی مصرف، در راستای ارشادات معظم‌له، این تالیف ارزشی را پایان داد. ضمن آرزوی موفقیت برای ایشان در عرصه فعالیت فکری و فرهنگی، امیدوارم شما خوانندگان عزیز از مطالب و محتوای این

کتاب بهره‌مند شوید

موفق باشید

سید احمد علم‌الهدی

مشهد - بهار ۱۳۸۸

اما مردم مسرفی هستیم؛ ما اسراف می‌کنیم؛ اسراف در آب، اسراف در نان، اسراف در وسایل گوناگون و تنقلات، اسراف در بنزین. کشوری که تولیدکننده نفت است، واردکننده فرآورده نفت - بنزین - است؛ این تعجب‌آور نیست؟! هر سال میلیاردها [تومان] بدهیم بنزین وارد کنیم یا چیزهای دیگری وارد کنیم برای اینکه بخشی از جمعیت و ملت ما دلشان می‌خواهد ریخت و پاش کنند! این درست است؟! ما ملت، به‌عنوان یک عیب‌های به این نگاه کنیم. اسراف بد است...»^۱

در عید فطر که مسلمانان با خوشحالی در کنار هم جمع شده و به خطبه‌های نماز گوش فرا می‌دهند، ناگهان مقام معظم رهبری با مخاطب قرار دادن جمعیت، به ایشان نهیب زده و همه ملت را به پرهیز از اسراف، موعظه می‌فرماید. در این لحظه، من نیز همچون دیگر مردم به خود آمده و در زندگی شخصی و خانوادگی‌ام به کنکاش پرداختم که چه مواردی در زندگی می‌تواند مصداق اسراف قرار گیرد. در این میان، همواره این سؤال که «آیا یک انسان دیندار با توجه به تعالیم دین می‌تواند با داشتن یک سبک مناسب زندگی از اسراف و تجمل، بری باشد؟»، ذهنم را به خود مشغول کرد و از این حیث، به جمع‌آوری مطالب و نگاشتن مقالاتی در این باب پرداختم.

«یک اقدام اساسی در زمینه همین پیشرفت و عدالت، آن مسئله‌ای است که من در پیام نوروزی خطاب به ملت عزیز ایران عرض کردم و آن، مسئله مبارزه با اسراف، حرکت در سمت اصلاح الگوی مصرف.

^۱ - (مقام معظم رهبری، خطبه‌های نماز عید فطر، ۲۱ مهر ۱۳۸۶)

جلوگیری از ولخرجی‌ها و تضييع اموال جامعه است؛ این بسیار مسئله مهمی است.^۱

بعد از شنیدن بیانات مقام معظم رهبری در هنگام تحویل سال نو و تأکیدات مجدد ایشان در حرم رضوی در مورد الگوی مصرف، دو نکته ذهن نگارنده را در مورد اسراف و نوع مصرف جامعه ایرانی به خود مشغول کرد؛ یکی هدر رفتن انرژی به عنوان سرمایه ای گرانبها به خاطر نبود مهندسی مناسب در تولید و توزیع انرژی، و دیگری نوع مصرفی که تک‌تک ما ایرانیان در استفاده از انرژی و امکانات داریم. در پیگیری مورد اول، از من کاری ساخته نیست، چه آنکه کارشناس خاص خود را می‌طلبم اما در مورد نکته دوم، به فکر جمع‌آوری مقالاتی که در زمینه سبک زندگی دینی نگاشته بودم افتاده و با در نظر گرفتن زندگی یک مسلمان ایرانی، به ره‌گیری موضوعات و مسائلی پرداختم که او در زندگی خود در مورد مصرف همواره با آنها روبه‌رو می‌شود. به نظر می‌رسد که می‌توان با کمک معارف عمیق اسلام، به یک الگوی مصرف نسبتاً صحیح دست یافت؛ لذا به نگارش این کتاب که سبکی منطقی - تحلیلی براساس آموزه‌های آرمانی دارد همت گماشتم. باشد که مورد توجه آخرین ذخیره الهی، حضرت ولی عصر ارواحنا له الفداء قرار گیرد.

در این کتاب برآنیم تا با تبیین نسبت دنیا و آخرت، به رابطه یک انسان دیندار و معتقد به خدا و روز جزا با دنیا برسیم که در زندگی مادی خود اعتدال را رعایت کرده و زندگی مادی را مزرعه‌ای برای آبادانی آخرت خویش قرار داده است.

مطالب این کتاب بعد از مقدمه‌ای که به تشریح بینش توحیدی در زندگی مادی می‌پردازد، برای هر مسلمانی کاملاً کاربردی خواهد بود و البته امید است که خواننده گرامی با مطالعه کتاب حاضر، به روش زندگی معتدل دست یابد.

در فصل اول به شناسایی نسبت آخرت با دنیا پرداخته و با معرفت نسبت به آخرت، چگونگی عمل در دنیا را تبیین می‌کنیم. در فصل دوم بینش عمیق نسبت به آخرت را به زندگی مادی سرایت داده و نقشه راهی را در جهت این زندگی، ترسیم خواهیم نمود و بالاخره در فصل سوم به معیارها و شاخص‌هایی در جهت مصرف دست می‌یابیم.

^۱ - بیانات مقام معظم رهبری در حرم رضوی، یکم فروردین ۱۳۸۸

دنیای مادی با تمام زیورها و جلوه‌هایش هم می‌تواند پلی به سمت سعادت اخروی باشد و هم مائمی در رسیدن به آن. آنچه که تعیین‌کننده وسیله یا مقصد بودن دنیاست، نگاه انسان به جهان است و منشأ این نگاه، می‌تواند از دین و عقل باشد یا از هوا و هوس. در یک نگاه عقلانی به نظام آفرینش، انسان متوجه عالم رحم و بعد از آن عالم مادی می‌شود. چینی که در رحم وجود دارد، هیچ‌گاه نمی‌داند که عالم دیگری هم می‌تواند وجود داشته باشد، تا آنکه به عالم دنیا پا گذاشته و چشم باز می‌کند.

«وَاللّٰهُ اَخْرَجَكُمْ مِّنْ بُطُونِ اُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ»^۱: (و خداوند شما را از شکم مادرانتان خارج نمود، در حالی که هیچ چیز نمی‌دانستید و برای شما گوش و چشم و عقل قرار داد، تا مگر شکر نعمت او را به جا آورید!)

از سوی دیگر، تاکنون هیچ انسانی نتوانسته است در این دنیا عمر ابدی داشته باشد و همیشه جوان بماند، بلکه همگی طعم مرگ را چشیده‌اند، حتی پیامبران الهی: «كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ...»^۲: (هر انسانی طعم مرگ را می‌چشد...). همین عالم طبیعت نیز می‌مرد و زنده می‌شود که این دگرگونی‌ها از نظم خاصی پیروی می‌کند و همه اینها قوانین عالم طبیعت است، بنابراین عقل، امکان وجود عالم دیگری بعد از دنیا را می‌دهد.

انسان در زندگی این دنیا همواره هدف و غایتی را جستجو می‌کند و تمام تلاش‌ها و کوشش‌های او طبق این هدف تنظیم خواهد شد. همچنین بایدها و نبایدهایی برای دستیابی به این هدف در زندگی‌اش به وجود می‌آید که رفتار او را کنترل می‌کند. به این بایدها و نبایدها، هنجار گفته می‌شود که این هنجار از نگاه انسان به خود، جهان و خدا ناشی می‌شود.

اگر انسان به زندگی در جهان دیگر معتقد نباشد و خدا را بالاتشیه همچون ساعت‌سازی بداند که او را خلق کرده و رها ساخته است تا او خود با تلاش و کوشش و به کمک عقل خویش بتواند زندگی خود را به بهشت تبدیل کند، هدف او در زندگی

^۱ - نحل/ ۷۸/

^۲ - انبیاء/ ۳۵/

دنیایی رسیدن به بیشترین امکانات و بالاترین سطح رفاه خواهد بود و آنچه که بتواند این رفاه را برای او فراهم آورد، همچون قدرت و ثروت و استعمار دیگران، باید دست‌یافتنی باشد. زندگی طبق هنجارهایی این چنین هرگونه رفتاری را برای رسیدن به ثروت و قدرت توجیه خواهد کرد و آنچه که موجب روش مند ساختن زندگی چنین افرادی می‌شود، قوانین اجتماعی از سوی قدرت است، پس اخلاق اجتماعی در حدود همین قوانین می‌گنجد.

اما اگر نگاه و درک انسان از خود، مخلوقی بود که احاطه به آینده و جهان آفرینش ندارد و از طرفی خالق را می‌یابد که او را بیهوده نیافریده و در همین زندگی چند روزه دنیایی رها نموده است و اعتقاد داشته باشد که بعد از این دنیا، عالم دیگری وجود خواهد داشت، به دنبال هدف و روش زندگی پیشنهادی از سوی خالق می‌گردد که بر همه چیز محیط است و خیر بشر را می‌داند؛ لذا این شخص، دین را به عنوان منبع رفتاری خود دانسته و همه هنجارهای زندگی‌اش را با آن هماهنگ می‌کند. چنین انسانی برای رسیدن به هدف عالی خود که رضای الهی^۱ که همانا اتخاذ بهترین هنجارهای پیش روی شخص می‌باشد است، به داشتن ایمان به عمل صالح تمسک می‌جوید که این دو آبادانی دنیای او را به وجود می‌آورد. او خود را از خدا جدا ندانسته و خداوند یار و یاور او در تمام مراحل زندگی است. «نَحْنُ أَوْلَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ...» (ما دوستدار و یاور شما در زندگی دنیا و در آخرت هستیم)؛ «ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ»^۲ (این بدان سبب است که خدا یاور کسانی است که ایمان آورده‌اند و کافران را هیچ یآوری نیست).

اکنون، چنین انسانی که به خدا و روز جزا ایمان دارد، استفاده از امکانات مادی و طبیعت در زندگی او متوجه ایمان و هدف ایمانی اوست و مشی او در زندگی، اعتدال است «وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ»^۳.

^۱ - نصیحت ۳۱/

^۲ - محمد ۱۷/

^۳ - لقمان ۱۹/

پس در نعمت‌های الهی اسراف نمی‌کند. «وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ»^۱، اهل شکر است «وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ»^۲ و از همین نعمت‌های پاک دنیوی انفاق می‌کند «انْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ»^۳.

مدام در حال آموزش‌خواهی از پروردگار به‌خاطر عدم توانایی در سپاس از اوست «رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْوَالِنَا»^۴ و در حقیقت زندگی دنیایی، او را از ذکر و یاد خدا غافل نکرده است «وَجَالُ لَا تُلْهِيمِمْ تِجَارَةً وَلَا تَبِيعَ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ»^۵ (مردانی که هیچ تجارت و خرید و فروشی از یاد خدا و نماز گزاردن و زکات دادن بازشان ندارد، از روزی که دل‌ها و دیدگان دگرگون می‌شوند هراسناکند).

چنین انسانی در زندگی آرامش یافته است «الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ»^۶ و با کوشش در جهت انجام عمل صالح به حیات طیبیه دست می‌یابد «مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَسَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ»^۷ (هر زن و مردی که کاری نیکو انجام دهد، اگر ایمان آورده باشد، زندگی خوش و پاکیزه‌ای (حیات طیبیه بدو خواهیم داد و پاداشی بهتر از کردارشان عطا خواهیم کرد).

مسجد عبدالرسول علم الهدی

تهران - بهار ۱۳۸۸

^۱ - نساء / ۶

^۲ - نمل / ۴۰

^۳ - بقره / ۲۶۷

^۴ - آل عمران / ۱۴۷

^۵ - نور / ۳۷

^۶ - رعد / ۲۸

^۷ - نمل / ۹۷